

N_{er} 21.

DZIENNIK URZĘDOWY WOIEWODZTWA AUGUSTOWSKIEGO.

Servi simus Legum...

SUWAŁKI, dnia 24^{go} Maia 1828. roku.

Wydział Wojskowy.

KOMMISSYA WOIEWÓDZTWA AUGUSTOWSKIEGO.

Przy Reskrypcie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji z dnia 21. Grudnia r. z. Nr. 5291. otrzymała opisanie panującej w tutejszym kraju zarazy, czyli powietrza bydłowego, wraz z wskazującymi środkami, przez jakie w razie wypaść mogącej téj zarazy ratować należy; aby więc opisanie to tém pewniiej i skuteczniiej do każdego wiadomości doysć mogło, podać Kommissya Wejewódzka iak następuje:

Suwałki, dnia 28. Kwietnia 1828. r.

Nr. 382. 38.

Prezes *Mostowski*.

Sekretarz Jlny *Tomicki*.

Rada Ogólna Lekarska w Królestwie Polskiem.

Opisanie zarazy bydłowej, czyli powietrza bydła rogatego.

(Lues vel pestis boum.)

Powietrze bydła rogatego, jest to choroba gorączkowa, zgniła, i tak dalece zaraźliwa, że częstokroć przez iedną chorą sztukę bydła, w wielu trzodach, okolicach i nawet całym kraju rozszerza się.

Choroba ta poczyna się u pojedynczych sztuk bydła, rozszerza się leniwie, to jest: w 8. lub 12. dniowych przerwach, wybucha znowu u kilku sztuk bydła, a dopiero w dalszym ciągu, coraz więcjey bydła razem obarcza, i takowe 5. lub 7. dnia

od jawnego okazania się choroby, czyli 13. lub 14. dnia od okazania się przypadłości iawną chorobę poprzedzających, biegunką, lub w skutek gangreny wewnętrznej osobliwie żołądków, umarza.

Ze wszystkich bydła napastujących chorób, jest ta zaraza najniebezpieczniejszą, i więcej szkody wyrządza, jak wszelkie razem wzięte choroby zwierząt domowych. Takowa choroba obarcza bydło rogate tylko raz przez ciąg życia, i udziela się jedynie temu rodzajowi zwierząt, a mianowicie, przez swój lotny, zaraźliwy pierwiastek, i to dwójakim sposobem:

A. Pośrednio.

1. Przez odzienie i obuwie ludzi usługujących chorym bydłom, lub tylko stanowiska tychże odwiedzających, iako to: lekarzy ludzi i zwierząt, pasterzy, podróżnych i żebraków.
2. Przez narzędzia i naczynia, po chorych i odeszłych bydłach pozostałe.
3. Przez mieszczanie zdrowego bydła w stanowiskach nienależycie oczyszczonych po chorych i upadłych.
4. Przez inne domowe zwierzęta, to jest: koty, świnie, drób, a najbardziej psy, które z choremi w związku zostawały.
5. Przez karm, od chorych bydła w części pożywany, zbrukany, lub tylko nad tychże głowami leżący.
6. Przez przeniesienie zapowietrzonej wełny.
7. Przez lizanie i obwąchiwanie krwi chorym upuszczonej, tudzież przez lizanie ścierwa, krwi, niewyprawnych skór, źółci i serowego łoiu z upadłych, niemnięj, przez lizanie po upadłych i chorych pozostałych łzów, smarku, śliny, moczu i gnoiu.

B. Bezpośrednio.

8. Przez związek zdrowych z choremi na pastwiskach, targowiskach, gościńcach, przy napawaniu i w stanowiskach, gdzie zaraza najszybciej i najprędzej udziela się, przez lizanie chorego bydła i wciąganie z tegoż wyziewów, nawet kiedy stoi w odległości 20. kroków.

Wszelkie przepisy służące do przytłumienia i zapobieżenia szerzeniu się tej choroby, ściągają się do bydła zdrowego, chorego i upadłego.

Lekarsko-policyjne prawidła co do bydła zdrowego.

Wykonanie tych i wszelkich policyjno-lekarskich prawideł, o których później będzie mowa, jest daleko ważniejszym, niżeli leczenie choroby, gdyż doświadczenie nauczyło, że choroba rozwinięta, opiera się częstokroć i najskuteczniejszym lekarskim.

1. Niemasz dotąd środka zdolnego do ochronienia bydła od choroby, gdy na zarazę wystawionym jest — najważniejszą więc rzeczą jest, starać się o to iak najusilnięj, aby zdrowe bydła nie miały żadnego związku z choremi, i tym końcem:

1. Skoro się w trzodzie u iednej lub kilku sztuk bydła choroba okaże, należy ieszcze zupełnie zdrową rogaciznę przeprowadzić do oddzielnego i odległego stanowiska, tamże ciągle utrzymywać, poić, karmić, i nad nią czuwać, dla wczesnego zarażenia, gdy się choroba u którejś sztuki zjawi.
2. Jeżeli liczba odosobnionych zdrowych bydła jest znaczna, potrzeba je na cząstki podzielić, dla łatwiejszego przegładania; nad każdą gromadą czuwać do dni 14. i skoro się choroba choć u iednej sztuki w której kupie zjawi, z tą częścią bydła tak postąpić, iak się powie w przepisach o chorych bydłach.
3. Sąsiedzi stanowiska w którym się choroba wszeźła, mają swoje zdrowe bydło gdzieindziej przeprowadzić.
4. Dla dozorowania odosobnionych bydła, utrzymywać oddzielnych, pilnych

i rozsądnych postugaczy, którzy nie mają chodzić do bydła chorego, i niedopuszczać do zdrowego żadnych obcych ludzi, ani innych zwierząt.

5. Psy domowe, naybezpiecznięj jest trzymać na uwiązaniu, a zkąd inąd przybyłe zablić.
6. Dla bydła zdrowego, używać osobnych naczyń i narzędzi.
7. Nie wypędzać bydła na targi i iarmarki, i zkądkolwiek przygnane bydło, dni 14. osobno utrzymywać.

II. Bydło zdrowe należy utrzymywać według prawideł użytecznego hodowania, ze szczególnym wzięciem na panującą chorobę, to jest:

8. Dostarczać bydłu zdrowy dostateczny karm, i dodawać do tego co dzień, a przynajmniej 3. 4. razy co tydzień, proszek z jagód iatowcowych z proszkiem korzenia goryczki, lub też ziela piołunu, albo kwiatu ruinianku; na iedną sztukę bydła, z każdego po dwie łyżki stołowych, przymieszawszy do tego łyżkę tartęj soli.

Ten proszek należy dodawać do zwilżonego karmu, inaczęj bydłę częścią iedną proszku tchem rozdmuchać, a druga łechtanic w gardle sprawia, i przełknięcie utrudza.

9. Obok zwyczajnego karmu, dobrze jest podawać bydłu przynajmniej raz co dzień, nieco jarzyn, iako to: rzepy, marchwi, liści z kapusty i t. p.
10. Poić bydło 3. 4. razy dniem, czystą studzienną lub rzeczną wodą; bo iedynie taka, karm rozzedzić i w użyteczną pożywą ciecierz obrócić może.

11. Wodę do napoju należy zwolnić, i zrana nieco osolić.
12. Po każdym napoieniu bydła, dać mu przegryźć garść siana, lub trochę jęczmiennęj albo owsianęj słomy.

13. Obory potrzeba zaopatrzyć od cugu, i gnój z tychże często wywozić, a bydłu co dzień świeżą słomę podścięć.

14. Nad złą powałą obory, nie kłaść siana ani słomy, gdyż spadające paprochy, zatykają otwory przeddechowe skóry bydła, a słoma iako napoiona zepsutemi wyziewami, stać się szkodliwą.

15. Chędożyć bydło co dzień, kiedy jest suche, pod włos, powrostem złaganęj słomy, aby się brud lepiący wydobył; sama natura wskaże tego potrzebę, obdarzwszy bydła instynktem lizania się.

16. Ponieważ iednak połknięta sierść utrudza działanie żołądka, wypada przeto, każdą sztukę bydła, w naciakię odległości od drugiey, krótko do żłobu uwiązać.

17. Wołów nie należy do prac uciążliwych używać, bo ta zaraza, iak ięj historia świadczy, najeczęściej od wołów pochodzi.

Znaki choroby.

Kilka dni przed iawnym wybuchnięciem choroby, okazują się w bydłociu następujące odmiany: stoi smutne, chodzi zwolna, ryczy lub ziewa, przebiera w karmie, kaszle sucho i rzadko kiedy, oczy i nosdra są wilgotniejsze iak zwyczajnie.

Choroba iawna przebiega w trzech peryodach, których rozróżnienie potrzebne jest, aby wiedzieć iak postąpić w leczeniu, i iakiego się ząd skutku spodziewać można.

Pierwszy przeciąg: Dnia siódmego od zjawienia się wyżęj wymienionych tej choroby obwieszczających przypadłości, okazuje się nagła i wielka strata sił; dla czego bydła w chodzie nogi włóczą, głowę, uszy i ogon bezsilnie zwieszają, zimna z drżeniem i suchością skóry dostają; rogi są na przemian w połowie lub całkiem zimne i pałające; bydła przestają przeżuwać i oblizować się, zgrzytaią zębami, trzęsą głową, i podnoszą pysk do góry, kaszlą częściej i silnięj; z oczu płyną iak woda

cienkie i czyste, ale ostre łzy, które sprawiają onych zaognienie; smark wypływa w znaczny ilości, i jest dla zaniechanego oblizowania kleisty, krowy doysc utracają mleko.

Drugi przeciąg. We dwa, trzy dni wzrasta choroba, i w tym peryodzie staie się widocznym jeszcze większe opadnienie sił, które się okazuje przez częste leżenie, bydłta uginają się za naciśnieniem grzbieta, utracają apetyt, łzy i smark są ropiaste; częstokroć pokazuje się na grzbiecie wietrzna puchlina, która przeciągając po niej ręką chrzeszczący odgłos wydaie; czasem wysypują się na grzbiecie krosty, a niekiedy formują się guzy ropliwe, wrześnie poczyna się smrodliwa biegunka, z rzadszym coraz wymiotem, dychawicą i nagłym opadnięciem z ciała. Prócz tego tu i owdzie w paszczy i na języku daie się widziec nażarcie, czyli owrzodzenie.

Trzeci przeciąg. Choroba wzięta górę, kiedy bydłta ięczą, ciągle leżą, ledwie oddychają, żadnego karmu i napoiu nie przyjmują, szyję trętą w różnym utrzymują kierunku, kiedy wargi, język i uszy ziębną; wrześnie, kiedy brzuch nabrzmięwa, ślina flegmistą, i przez długi pobyt w paszczy dla utrudzonego połykania, smrodliwa, i bydłta prawie samą cuchnącą ze krwią pomieszaną wodą laxują, z gwałtownym wydymaniem i wyparciem kiszki odchodowcy, przez co też krowy cielne w tym zakresie obumarłe cielęta ronią, i same wnet potem w konwulsjach zdychają.

Po otworzeniu bydłcia, w ciągu choroby iawnę upadłego, lub dobitego, znajdując się: pęcherz żółciowy nader wielki, wodnistą żołączą napełniony; wątroba biała i krucha, dwa pierwsze żołądki zgniętem powietrzem wydęte, trzeci żołądek czyli więgi, wypełniony zeschniętym karmem, który z onego fałdami niby-spoiony jest; czasem iednak ale to rzadko, jest w nim karm iak miękka papka; czwarty żołądek, czyli ślaz, jest prawie próżny, żółtą ze krwią pomieszaną wilgocią napełniony; wewnątrz na onego powierzchnia karmazynowa i brunatna, co gangrenę oznacza. Takowe znaki poprzedniego zapalenia, rozciągają się mnięcy więccy na kiszki, osobliwie dwunasto-celową.

Niekiedy daia się widziec ślady zapalenia i gangreny, i w innych trzewach, iako to: w mózgu, płucach, śledzionie, macicy i t. p.

Lekarsko-policyjne prawidła co do bydła chorego.

1. Kiedy choroba obarczyła dopiero iedną lub kilka sztuk bydła w trzodzie, w ówczas przeprowadzić chore bydło do miejsca nie bardzo odległego i ogrodzonego, tam za pomocą powroza na szyję założonego, kazać udusić i z tēm wszystkiē, coby śliną, lub krwią owego bydła zbroczonē było, zakopać.

2. Jeżeli zaraza wielką część trzody już obarczyła, natenczas należy dla zagrożenia dalszemu szerzeniu się choroby:

a. Zostawić całą trzodę w stanowisku, i takowe rowem opasać, wchodów i wychodów tego miejsca pilnować, niepotrzebnych widzów oddalać, nawet samych właścicieli i zwierząt innych, nie wpuszczać; ludzi staranie o chorych mających, i zwierząt w oborze będących, nie wypuszczać; bydłta upadłe, gnój po nich i po chorych, w granicach tego obrębu zakopywać, i tōy tamże przetapiać, i nic z tego za ten obrab nie wynosić, co przez chore bydło jest zbrukanē.

b. Aby iednak zdrowe lecz podeyrzane zamknięte sztuki bydła rogatego prędcy przechorowały, i niebezpieczeństwo przeniesienia zarazy zmniejszonē zostało, potrzeba całą trzodę szczepić, co się następującym skutecznia sposobem:

Materya do szczepienia.

Do szczepienia używa się świeżo zebranych łez, lub też smarku, od bydła tą zarazą obarczonego, w ciągu od 8. do 15. dnia, po wszczęciu się w bydłciu choroby, tudzież krwi i żołączy z bydłcia, na tę zarazę upadłego.

Narzędzia. Igła gruba lub szwayca i sznurek bawełniany, cztero lub sześciopłatkowy, na pół stopy długi, albo też same pakuły.

Mieysce. Naydogodnieysze jest na wewnętrznęj stronie zadnich nóg, można iednak i na podgardlu szczepić.

Operacya. Na obranē miejscu składa się skóra w fałdę, i przez takową przeciąga się z góry na dół, za pomocą igły lub szwaycy, sznurek w iedną z pomienionych wilgoci świeżo umaczany; poczem przeciąga się ów sznurek tam i sam, aby się materya ocierała, i nareszcie związują się końce sznurka. Trzeciego lub 5. dnia po wykonanē szczepieniu, rana się zaognia, a 6. lub 7. dnia zaraza bydłca rzeczywiście wybucha. W ówczas sznurek, iako niepotrzebny wymuie się. Na podgardlu narzyną się skóra, w obwodzie od mięsa nieco oddziela, i w ten otwór kładą się pakuły z materyą, i plastrem przykrywają się.

3. Kiedy zaraza panuje w wielu trzodach i w wielu powiatach, nie masz w tym razie nic lepszego dla ograniczenia rozszerzenia się iadu, iak wystawić dla każdęj wsi wspólny lazaret, który zrobić można z obory, stodoły, szopy i t. p. i tam wszelkie chore i podeyrzane sztuki śpiesznie sprowadzać, ludzi zaś niepotrzebnych, iako też psów, kotów i drobiu tam nie wpuszczać. W dwóch ostatnich przypadkach należy zamkniętemu choremu bydłu, przed podaniem lekarsiw, na tych częściach, pod któremi znajduje się wewnątrz zaognienie, to jest: na piersiach i brzuchu przeciągać zawłoki, lub też robić sztuczne wrzody.

Zawłoka robi się następującym sposobem.

Instrumenta. 1. Bistur prosty.

2. Igła, podobna do szwaycy tapicerskięj i do igły, która się zwyczajnie do tōy operacyi u człowieka używa.

3. Powrozek z włosów ogona końskiego i konopi, lub lnu, równo ukręcony, do otworu w igle stosownie gruby, i tak długi, aby część onegoż w ranie się znajdującą o kilka razy przewyższał.

4. Pożądany, ropienie ułatwiający środek, do nasmarowania lub posypania nim sznurka, iako to: Spirytus terpentynowy, Unguentum digestivum, proszek z much hiszpańskich, lub też czarny ciemierzycy i t. d.

5. Dwa kawałki drzewa.

Operacya. 1. Na przednięj części piersi goli się sierść lub urzyna się nożycami.

2. Powszechna powłoka składa się w fałdę, i przeryna się w poprzek bisturem.

3. W zrobiony otwór kładzie się ostro-tępy koniec igły, takowym oddziela się skóra od muszkułów, zazwyczaj na cztery cale wzdłuż.

4. Przez pomieniony kanał przeciąga się igła, mająca w swém uchu sznurek napuszczony iednym z wyliczonych środków.

5. W miejscu gdzie igła dobytą bydź ma, przecina się bisturem skóra na sterczącym końcu igły, ta się wydobywa wraz z częścią powrozka, nareszcie i powrozek z nięj się wyciąga.

6. Końce powrozka związują się, aby nie wypadły.

7. Tak zawleczony sznurek dla lepszego zadrażnienia i wypływu uformowanęj ropy, przesuwa się co dzień po kilka razy, w ranie tu i owdzie.

8. Po 3. 4. dniach, w ranie była część sznurka wyciąga i ucina się, a dalsza, świeżo nasmarowana część sznurka posuwa się w ranę, na miejsce pierwszęj.

Zawłoka zostawia się pod skórą, u bydłat spastłych przez dni 14., a u chudych przez dni 8.

Sztuczny wrzód robi się następującym sposobem:

Miejsce. Ta operacja robi się na przedniéj mięsistéj części piersi, lub na brzuchu, albo w uszach.

Instrumenta.

1. Bistur prosty.
2. Drut żelazny z główką.
3. Kawał skóry, grubości palca, wielkości i formy talara.
4. Korzeń ciemierzycy czarnej.
5. Konopie.
6. Obrany, ropienie popierający środek.

Operacja. Stuczne wrzody robią się czworakim sposobem:

a. Skóra składa się w fałdę, i w szerokości dwóch palców przerywa się bisturem; tyle się zaś w obwodzie od muszkułów oddziela, ażeby średni palec, w około rany wygodnie obrócić można.

W ten otwór wkłada się we dwoje złożony, pakułami obwinięty i wybranym środkiem opatrzonej kawałek skóry, tam się go rozwija, i otwór całkiem pakułami wypełnia. Czwartego dnia skórę w ranie obraca się, pakuły świeżo nasmarowane wkłada, i to następnie co dzień powtarza się.

b. Albo w dwóch, trzech miejscach dotyka się brzuch rozpaloném żelazem, wielkości talara.

c. Lub też, wypiekłszy w skórze otwór drótem rozpalonym, wkłada się wń duży groch, i plasterm przykrywa się.

d. Albo, przekłówszy ucho, kładzie w zrobiony otwór, kawał korzenia ciemierzycy czarnej, i tak dni kilka zostawia się.

4. Lekarz do szpitalu chorych wchodzący, ma się w płaszcz ceratowy i obuwie do tego przeznaczone, iak np. w kalosze na bity ubrać; też po wyjściu przy wchodzie zostawić, ręce i płaszcz wodą zmyć, a ostatni rozwiesić na powietrzu.

5. Właściciele trzod, winni zwierzechność miejscową o pomnażający się liczbę chorego i upadłego bydła zawiadamiać.

Zagroździwszy w ten sposób, ile to być mogło, dalszemu szerzeniu się choroby, dopiero do leczenia odosobnionego chorego bydła przystąpić można.

LECZENIE.

Z wszystkich zachwalonych lekarstw tylko iedno jest, którego dzielność przeciw téj zarazie przez wielorakie doświadczenie stwierdzona, to jest: Nadkwas solny (*Acidum muriaticum oxygenatum*,) dodając do iednego funta kwasu, 1. tynktury solanu żelaza (*Tinctura ferri muriatici*,) lub 15. granów opiłków żelaznych (*Limatura martis*) co skuteczność owego kwasu znacznie powiększa.

Ażeby to lekarstwo sprawiło pożądaný skutek:

1. Trzeba je po zjawieniu się pierwszych znaków choroby, dopóki jeszcze bydło zrze i pije, zadawać: gdyż w tym czasie naysymptomaticznie działa, i większą część trzody od upadku zachowuje; przeciwnie skutek tego lekarstwa jest nader wątpliwym w ostatnim peryodzie, kiedy bydło nie chce zrzeć, ani pić, często laxują i ciągle odrętwiałe leżą.

2. Ten kwas należy do użycia wewnętrznego roztworzać w chłodny, iednak nieco przestający wodzie, bo zbyt zimna i nadto ciepła, powiększa wewnętrzne bóleści, i ułatwia w początkowej chorobie przechodzenie zapalenia w gangrenę.

3. Kiedy bydło w czasie zadawania lekarstwa kaszlać poczną, lub mimo tego trudno przełykać, aby uniknąć uduszenia, należy wstrzymać się z nalewaniem lekarstwa do ukończenia kaszlu, i nawet zwolna i po trosze do gardła wpuszczać.

4. W pierwszym i drugim stopniu choroby, nadkwas solny z żelazem wodą roz-

ciężony, wlewać bydłu pierwszego dnia rozpoczętego leczenia flaszką do gardła, w następujący ilości: Dla cielęcia ssącego roztwarza się 1. nadkwasu, w półtorej garca wody, i dać się przez godzin 12. co godzinę po 1/2. kwarty. Dla iednej sztuki rocznego i duletniego bydła, roztwarza się 2. nadkwasu w 3. garcach wody, i dać się iak wyżej każdą razą po kwarcie. Dla iednej sztuki 3. 4. i 5. letniego bydła, roztwarza się 3. nadkwasu w 4. garcach wody, i dać się iak wyżej każdą razą 1/2. kwarty. Dla iednego wołu karmnego i pracowitego, roztwarza się 4. nadkwasu w 6. garcach wody, i dać się iak wyżej każdą razą po pół garca.

5. W trzecim przeciągu choroby, trzeba w pierwszych 24. godzinach leczenia dać podwójną ilość tak roztworzonego kwasu, i nadto 3. 4. enem, każdą z kwarty wody i pół 1. kwasu.

6. Przytém jest bardzo użyteczne, kiedy nie ma wysypki, obrzniętości i bólu grzbietu, chędożyć bydło szczotką twardą kilka razy dziem, lub co lepijéj, nawet gdy się dopiero powiedziane wypadki znajdą, grzbiet od głowy do ogona sukniem lub płótnem nacierać, zmoczywszy je w płynie złożonym z kwarty wody i 1. kwasu solnego. Ten postępek ułatwia przeddech, i odciąga humory od kiszek: należy iednak bydło czém przykryć, i chronić od ciągu powietrza.

7. Tak postąpiwszy w pierwszym dniu leczenia, czekać dnia trzeciego, w którym zwyczajnie polepszenie następuje, co poznać się z powracający wesołości, częstego oglądania i oblizowania się, przeżuwania, i chęci do iadła.

8. Kiedy tych znaków udowadniających powrót zdrowia niema, i choroba w iednakiéj porze zostaje; wypada według okoliczności zadawanie wewnętrznego lekarstwa, w połowie co do podanej ilości powtórzyć.

9. Gdy ta choroba połączona jest z zapaleniem kanału pokarmowego lub oddechowego, co się poznać: z trudnego przełykania, wyciągnięcia głowy i usuwania, za naciśnięciem szyi; należy zawiesić na rogach pod pysk bydła chustę, umoczoną w samym kwasie solnym, skrapiając ją świeżo co godzinę, tak iednak, aby ta szmata po bokach głowy zwieszoną będąc, nie dotykała się oczów.

Karm.

1. W czasie zoczenia poprzednich znaków i w pierwszym stopniu téj choroby, kiedy bydło ma ieszcze apetyt, należy karm dawać w małej ilości; gdyż zbyt czny, iak sekcyja dowodzi, nie może być strawionym, i na użytek ciała obróconym, owszem utrudza skutek lekarstwa, i pogorsza chorobę; nawet w czasie polepszenia, z powracającą chęcią do iadła, trzeba karmu oszczędnie dostarczać, inaczéj obciąża żołądek, i sprawia odęcie.

2. W obu tych zakresach, powinien karm być do trawienia łatwy, iako to: soczyste, pokraiane i osolone liście kapusty, marchew, brukiew, tudzież pokraiane, i po odgotowaniu ostudzone kartofie i rzepa; i karm takowy należy dni kilka podczas powracającego zdrowia dawać, potem dopiero siccę i siano parzone, z łyżką proszku ziela piołunu zmieszane, wręszcie 9. dnia suche karmy zakładać.

3. W czasie zadawania lekarstwa i w ciągu choroby, kiedy apetyt zupełnie stracony, należy w miejsce wyżej namienionych karmów, dawać bydłom dostatecznie zasilające nalanie sienne, w następujący sposób sporządzone:

Na dowolną ilość siana wonnego, nalać tyle wrzącej wody, aby je przykrywała; po ostygnięciu, wyciska się woda, i przez dodanie soli, smakowitą czyni.

Napóy.

Dla chorego bydła ma być z przestający wody, z przydatkiem dwóch garści otrąb, i takowy od początku choroby, nawet gwałtem po kwarcie, kilka razy dziem podawać, czego rozrzedzenie niestrawionych karmów wymaga.

Lekarsko - policyjne prawidła co do bydła upadłego, tudzież karmców, sprzętów i naczyń, niemnię stanowisk, naręszcie innych zwierząt i ludzi.

1. Upadłe sztuki bydła wraz za skórą, jeżeli jest na nię jakiś wyrzut, (którą jednak wpięrcy nasiekać należy, aby przedzcy zgrzyta i przez kogo nie została wzięta), tudzież z karmem zbrukany, i spodniemi warsztwami karmu, który nad powałą obory leżał, niemnię z gnoiem w stanowisku pozostałym, wywieźć koniami na mięscę od przechodu bydła wolne, i to wszystko niezwłocznie w dół 4. łokcie głęboki włożyć w ziemię na 3. 4. stop przysypać.

2. Kiedy skóra na bydłciu jest zupełnie czysta, można ją w mięscu do zakopania bydłcia przeznaczonym, wraz z rogami zedrzeć, lecz takową należy tamże z rogami przez dni kilka moczyć w wapienney wodzie, i dopiero potęm do wyprawy oddać.

3. Wyższe warsztwy karmu, który się nad powałą stanowiska bydła chorych znajdował, można z uwagą, jednak, aby nie został rozpruszonym, użyć dla bydła niepodległego na ten raz panujący choroby i przechorzałego, tudzież dla koni i owiec.

4. Sprzęty kruszcowe, jako to: łańcuchy i inne, wypalić w ogniu.

5. Gnóy w stanowisku po chorych i upadłych pozostały, koniami na pole wywieźć, strzegąc się rozproszenia, zaraz roztrząść, po kilku dniach poorać, a przed dopełnieniem tego, bydła na pole nie puszczać.

6. Ziemię ze stanowiska po chorych i upadłych trzeba na dwie stopy wykopać, w dół wrzucić, i inną ziemię na kilka stop przywalić, a stanowisko świeżą ziemią lub piaskiem na parę stop wysypać.

7. Posadzkę z kamieni lub cegły myć po kilka razy gorącym ługiem, a przynajmnię wrzącą wodą; zaś podłogę dyłową, kubły, żłoby, drabiny i t. p. spalić.

8. Ściany murowane, wapnem pociągnąć, przynajmnię tak daleko, jak bydło głową dosięgnąć może.

9. Postawić w środku i kątach stanowiska płaskie talerze, napełnione dwiema częściami soli kuchennej, na które wlewa się trzecia część kwasu siarczanego (acidum sulphuricum), dla wydobywania wyciwu solnego kwasu; potęm zamknąć stanowisko, wszelkie w nim otwory pozatykać, a drugiego lub trzeciego dnia znów otworzyć, dla przeciągu powietrza.

10. Naostatek kiedy wszystko wyschło, bydła zdrowe tamże dopiero w 14. dni potęm wprowadzać.

11. Wszelkie domowe zwierzęta i nawet bydło, które przechorowało, po uśmierzonej chorobie, należy myć po kilkokrotnie wiechciem w ługu znaczanym, a szczególnię kopyta i racice.

12. Ludzie, którzy u chorych sztuk przebywali, takowe dobiiali, upadłe wozili, powinni po kąpeli odmienić odzienie i buwie, miane poprzedniczo na sobie obuwie spalić, odzienie zaś po kilkodziowym moczeniu w ługu, lub w wodzie z octem, wyprać i wysuszyć. Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Ogólney Lekarskiej, dnia 7. Grudnia 1827.

Referował Radzca R. L. przy Kom. Rząd.
Spr. W. i Pol. Czł. R. O. L. Dr.
M. i Chir. Rudnicki.

Prezydujący Naczelný Lekarz Wojska
Dr. Med. Stumer.
Dr. Roliński.
Dr. Woyde.
Dr. J. Fiałkowski.

SUWAŁKI, dnia 24. Maja 1828. roku

Wydział Wojskowy.

KOMMISSYA WOIEWODZTWA AUGUSTOWSKIEGO.

W skutek Reskryptu Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji z d. 30. Kwietnia r. b. Nr. 2105 z Kwietnia, zawiadamia Urzędu Administracyjno - Policyjne, iż Najjaśniejszy Pan dla ułatwienia handlu wchodowego, Ukazami w dniu 10. Lutego r. b. wydanemi, postanowił raczył:

1. Aby przykazezykom i robotnikom na statkach, tudzież furmanom ładem towary z Guberniów przewożącym, wolno było przebywać granicę do Polski i Pruss za płakatnemi paszportami pod warunkiem, iżby Władze Celne przepuszczały ich nieinaczey, iak po ścisłym przekonaniu się, że podróż odbywają w interessach handlowych.

2. Aby przepuszczano przez granicę od r. 1829. robotników na statkach, nie tylko za paszportami płakatnemi, lecz i za biletami na krótszy termin wydawanemi, na mocy Ukazu z d. 6. Grudnia 1827. r. nie żądając płakatnych paszportów. Co do tego ostatniego postanowienia wiedzić należy, że wspomnianym Ukazem z d. 6. Grudnia 1827. r. ustanowione są dla mieszczan, włościan i ludzi dworskich bilety na czas krótki, które mają być pisane na zwyczajnym papierze stemplowym Rosyjskim miesięczne ceny kopijek 50. dwumiesięczne na papierze rublowym i trzymiesięczne na papierze dwurublowym; po upłynieniu terminu każdego z tych biletów, gdyby kto z otrzymujących takowe nie mógł wrócić do domu, pozwolona jest zwłoka na jeden miesiąc, lecz dalej żadna zwłoka cierpianą być nie ma. Wydawać zaś mogą te bilety stósownie do Ukazu Urzędu Muncypalne, Dziedzice, lub w ich nieobecności Ekonomowie.

Obok takowego zawiadomienia Kommissya Wdzka poleca, aby w przypadkach wydarzającego się do Królestwa Polskiego, lub przez Królestwo do obcych krajów spuszczenia tratów i statków z Rosyji, oraz ułatwianie transportów lądowych z produktami i towarami, świadectwo powyżey opisane, okazywane przez ludzi przy takowych transportach znajdujących się, za ważne i legalne uważali.

Suwałki, dnia 16. Maja 1828. r.

Nr. 3118. 317.

Prezes Mostowski.

Sekretarz Jlny Tomicki.

Wydział Wojskowy.

KOMMISSYA WOIEWODZTWA AUGUSTOWSKIEGO.

W dopełnieniu Reskryptu Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji z dnia 18. Kwietnia r. b. Nr. 1787 z Kwietnia, stósownie do rozporządzenia JW. Prezydującego w Radzie Administracyney daty 12. Kwietnia r. b. wyszłego, poleca Urzędowi Administracyjno - Policyjnemu, aby wysłanym za granicę Państwa Rosyjskiego, a mianowicie: Johanowi Schmidt, poddanemu Szwedzkiemu, Michałowi Allensztein, poddanemu Meklemburgskiemu i Jędrzejowi Borzyńskiemu, byłemu Pod - Oficerowi Wojsk Polskich, rodem z Wielkiego Xięztwa Poznańskiego, pobytu w swych Gminach nie dozwoliły. — Rysopisy ich są następujące:

Schmidt ma lat 38. wzrostu wysokiego, włosy i brwi ciemno - blond, oczy niebieskie, nos i usta zwyczajne, twarz biała.

Allensztein ma lat 45. wzrostu arszynów 2. werszków 4. włosy ciemno - blond, twarz pociągła, chuda, oczy siwe, nos ostry.

Borzyński ma lat 44. wzrostu 2. arszyn, 5 $\frac{1}{2}$. werszków, włosy ciemno-blond, twarz pociągła, chuda, oczy siwe, nos pociągły.

Suwałki, dnia 16. Maja 1828. r.

Prezes *Mostowski*.

Nr. 3163. 322.

Sekretarz Jlny Tomicki.

Wydział Wojskowy.

KOMMISSYA WOJEWÓDZTWA AUGUSTOWSKIEGO.

Wzywa Władze Gminne i Miejskie, aby zbiegłego z Województwa Podlaskiego spisowego Jana Horyłka iak nayściśley w swych Gminach śledziły, i w razie ujęcia do Kommissarza właściwego Obwodu pod ścisłą strażą dostawiły. — Tenże ma lat 24. wzrostu dobrego, twarzy okrągłej, ospowatey, oczu piwnych, nosa miernego, włosów ciemnych, czoła miernego.

Suwałki, dnia 16. Maja 1828. r.

Prezes *Mostowski*.

Nr. 17970. 1955.

Sekretarz Jlny Tomicki.

Wydział Skarbowy.

KOMMISSYA WOJEWÓDZTWA AUGUSTOWSKIEGO.

Nadesłany przy Raporcie Kommissarza Delegowanego do Obwodu Maryampolskiego, rozkład terminów do wnoszenia podatków, w zbliżający się racie Czerwcowej opłacać się winnych, Kommissya Wojewódzka poniżej dla wiadomości kontrybuentów w pomienionym Obwodzie zamieszkałych, umieszcza:

Kanon, Kwarta, Czynnz Magdeburgski, Ofiara i Szarwark drogowy.

Gmina Antonów dnia 2. Czerwca 1828. r. Białwierzyski dnia 7. Boczkienikiele dnia 10. Błogosławieństwo dnia 12. Dobrowola dnia 10. Freda i Nowa dnia 21. Giełgudyski niższe i Giełgudyski górne dnia 6. Jakimiszki dnia 12. Kwieciszki dnia 17. Kidule dnia 16. Lepolaty dnia 12. Leśnictwo dnia 9. Michaliszki dnia 26. Michalin dnia 3. Poniemuń Frenzela dnia 14. Poniemuń Fergussa i Kretkompie dnia 12. Szał. tupie dnia 21. Sokółowszczyzna dnia 10. Sokolupiany dnia 13. Światoszyn dnia 13. Zypie i Ilgowo dnia 3. Miasto Maryampol dnia 30. Władysławow dnia 18. Preny d. 12. Pilwiszki dnia 2. Szaki dnia 6. Białwierzyski dnia 7. Sapieżyski dnia 10. Czerwca r. b.

Kommissya Wojewódzka wzywając kontrybuentów, aby się z należnych od nich podatków w czasie przyzwoitym uisili; ostrzega ich oraz, iż zaraz po upłynieniu terminu do wnoszenia podatków prawem oznaczonego, exekucya do opóźniających się wprost przez Kommissarza Delegowanego wysyłana będzie.

Wóyci po Gminach, Burmistrze po miastach, powyższe obwieszczenie zwykłym sposobem ogłaszają, i że to dopełnili, przed Kommissarzem Delegowanym do Obwodu udowodnią.

Suwałki, d. 30. Kwietnia 1828. r.

Nr. 14451. 10071.

Prezes *Mostowski*.

Sekretarz Jlny Tomicki.

Wydział Skarbowy.

KOMMISSYA WOJEWÓDZTWA AUGUSTOWSKIEGO.

Nadesłany przy raporcie Kommissarza Delegowanego do Obwodu Kalwaryjskiego rozkład terminów do wnoszenia podatków w zbliżający się racie Czerwcowej opłacać się winnych, Kommissya Wojewódzka dla wiadomości kontrybuentów w pomienionym Obwodzie zamieszkałych, umieszcza:

Ofiara wszelka, Szarwarkowe, Czynnz Magdeburgski, Procent od funduszu edukacyjnego.

Miasto Kalwarya, Gmina Kalwarya, Dębowska, Trakiany, Borowszczyzna i Włkoble dnia 4. Czerwca 1828. r. Weydzbonszki, Roś, Pilokalnie, Pograuze, Ryka-

cieje i miasto Lubów dnia 6. Ludwinów, Gmina Kirsna Ostrów, Bułhakowsk, Szostaków, Budwiecie i Urdomin dnia 9. Bartniki, Łankieliszki, Penkiny Narodowe, Ludwinów i Giże dnia 10. Grażyski, Królowekrzęsło, Pojewoń i Wembry dnia 11. Olwita, Skordupiany, Pojeziory i Penkiny dziedziczne dnia 12. Wilkowyszki dnia 13. Rudawka, Koleśniki, Sperna i miasto Simno dnia 16. Wilkowyszki, Wierzbołów, Wysztyniec i Gmina Szaudyniszki dnia 17. Gutków i Poróżniew dnia 18. Semeniszki i Bosianów dnia 19. Wyszkwoszczyzna i Dydwize dnia 20. Weyliszki, Kotowszczyzna i Wysztyniec dnia 23. Krakopol i Oniszki dnia 25. Udrya, Rutka i Promież dnia 26. Rumbowicze i miasto Olita dnia 27. Czerwca r. b.

Kommissya Wojewódzka wzywając kontrybuentów, aby się z przypadających od nich należności w czasie właściwym uisili; ostrzega ich oraz, iż po upłynieniu terminu do wnoszenia podatków prawem oznaczonego, exekucya do opóźniających się wprost przez Kommissarza Delegowanego wysyłana będzie.

Wóyci po Gminach, Burmistrze po miastach, powyższe obwieszczenie zwykłym sposobem ogłaszają, i że to dopełnili, przed Kommissarzem Delegowanym do Obwodu udowodnią.

Suwałki, d. 14. Maja 1828. r.

Nr. 17634. 11437.

Prezes *Mostowski*.

Sekretarz Jlny Tomicki.

Wydział Skarbowy.

KOMMISSYA WOJEWÓDZTWA AUGUSTOWSKIEGO

W wykonaniu Reskryptu Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 31. Marca r. b. Nr. 22513. r. 28. uwiadamia interessowaną publiczność, iż dochody konsumpcyjne w miastach tak Rządowych, iako też dziedzicznych, w Woiewództwie Augustowskiem położonych, a mianowicie w tych, gdzie kontrakt opomienione dochody zawarte, z końcem miesiąca Grudnia r. b. expirują, na rok 1829. zaczynający się w dniu 1. Stycznia, kończący się w dniu ostatnim Grudnia 1829. r. wydzierżawione zostaną przez publiczną licytację. Licytacje co do miast mniejszych, dla ochronienia konkurentów od kosztów podróży do miasta Woiewódzkiego Suwałk, a tém samym zachęcenia onychże przez podaną im łatwość znaydowania się na licytacjach, do podania korzystnych offert za dzierżawę powyżey wspomnionych dochodów; licytacje odbywać się będą w Biórach właściwych Kommissarzy delegowanych do Obwodów, przed niemi samemi, lub ich zastępcami; zaś co do miast większych, w Biórze Kommissyi Woiewódzkiej, przed Prezesem, lub iego zastępcą odbyte zostaną.

Termina, w których licytacje odbywać się będą, są następujące, iako to:

1. W Biórze Kommissarza Delegowanego do Owodu Łomżyńskiego.

w dniu 9. Czerwca 1828. roku.

Z Miasta Radziłowa zaczynając od summy za praetium fiści ustanowionéy

	Wizny	-	-	Złtp.	1608.	gr.	24.
dito	Zambrowa	-	-	Złtp.	5277.	gr.	6.
dito		-	-	Złtp.	5000.		

2. W Biórze Kommissarza Delegowanego do Obwodu Augustowskiego.

w dniu 10. Czerwca 1828. roku.

Z Miasta Bakalarzewa od summy	.	Złtp.	2536.	gr.	24.
dito Przedmieścia Augustowskiego	.	Złtp.	1390.		
dito Graiewa	.	Złtp.	2781.	gr.	6.

w dniu 11. Czerwca 1828. roku.

Z Miasta Raczek od summy	.	Złtp.	4722.	gr.	24.
dito Sołokiń	.	Złtp.	2015.	gr.	6.
dito Wasosza	.	Złtp.	2548.		

3. W Biórze Kommissarza Delegowanego do Obwodu Seyneńskiego.

w dniu 16. Czerwca 1828. roku.

Z Miasta Puńska od summy	.	Złtp.	1613.	gr.	6.
dito Wiżajn	.	Złtp.	1990.		

4. W Biórze Kommissarza Delegowanego do Obwodu Maryampolskiego.

w dniu 17. Czerwca 1828.

Z Miasta Balbierzyszek od summy	.	Złtp.	4491.	gr.	18.
dito Pilwiszek	.	Złtp.	5783.		

w dniu 18. Czerwca 1828. roku.

Z Miasta Sapieżyszek	.	Złtp.	2002.		
dito Sudarg	.	Złtp.	2080.		

5. W Biórze Kommissyi Województwa Augustowskiego.

w dniu 19. Czerwca 1828. roku.

Z Miasta Wyłkowyszek od summy	.	Złtp.	12090.		
dito Augustowa	.	Złtp.	20005.	gr.	6.
dito Kalwaryi	.	Złtp.	17800.		
dito Maryampola	.	Złtp.	10565.	gr.	6.
dito Seyn	.	Złtp.	12500.		

w dniu 20. Czerwca 1828. roku.

Z Miasta Stawisk	.	Złtp.	6540		
dito Szak	.	Złtp.	7000.		
dito Szczuczyna	.	Złtp.	11325.	gr.	6.
dito Tykocina	.	Złtp.	17000.		

w dniu 23. Czerwca 1828. roku.

Z Miasta Wierzbołowa	.	Złtp.	6600.		
dito Władysławowa	.	Złtp.	17782.		
dito Wysztyńca	.	Złtp.	7385.		
dito Pren	.	Złtp.	5506.		

Licytacje w powyższych terminach odbywać się mające od summ za

praetium fisci wskazanych, i powyżey co do każdego miasta wyrażonych, zaczynać się, i w górę postępować będą.

Zyczący więc sobie otrzymać dzierżawę dochodów konsumpcyynych w którémkolwiek bądź mieście, w Biórze właściwém, gdzie licytacja na wydzierżawienie dochodów z tego miasta odbywać się będzie, stawić się winien w terminie oznaczonym, sam osobiście, lub też od siebie umocowaną do tego osobę przysłać. Warunki pod któremi licytacje odbywać się będą, są następujące, iako to:

1. Każdy przystępujący do licytacji, na pewność dotrzymania podanej oferty, obowiązany jest złożyć gotowizną, lub w listach zastawnych vadium odpowiadające dziesiątę części summy za praetium fisci ustanowionej; nie posiadający zaś majątku nieruchomego, złożyć powinni vadium odpowiednie szóstę części summy za praetium fisci wskazanej; z kąd wynika, że posiadający majątek nieruchomy, stawiając do licytacji, winni zapatrzeć się w wykazy hypoteczne, stan ich majątku udowadniające; nieutrzymujący się przy dzierżawie, całkowite vadia zwrócone mieć sobie będą zaraz po ukończonej licytacji; utrzymującym się zaś policzone zostaną na kaucyę, lub na raty dzierżawne.

2. Dzierżawcy dochodów konsumpcyynych w roku bieżącym, którzy stawili kaucyą w gotowiznie dwu-miesięcznym ratom wyrównywiącą, będą bez złożenia vadiów przypuszczeni do licytacji dochodów konsumpcyynych z miasta, w którém dochód konsumpcyi przez nich dotąd jest dzierżawiony, za poprzedniem jednak złożeniem świadectwa Kassy Głównej Wojewódzkiej, iako z należytości dzierżawnej do terminu licytacyynego w terminach przepisanych, i w całkowitości uiszcili się.

3. Skoro najwyższa oferta na licytacji podana, najmniey o siedm i pół procento nad ustanowione praetium fisci powiększoną będzie, dzierżawa może mieć miejsce na lat dwa; skoro przewyższać będzie o dwanaście, na lat trzy; jeżeli zaś przewyższy o dwadzieścia procento i więcéy, na lat cztery wypuszczoną być może.

4. Postępujący na licytacji najwyższą ofertę, jest obowiązany do dzierżawienia dochodów konsumpcyynych za summę przez niego podaną, tak, iak gdyby formalny kontrakt zawarł, i podlega tym samym skutkom, iakie z niedotrzymania kontraktu spadać na niego mogą.

5. Plus licytant przy sporządzeniu kontraktu dzierżawnego, złożyć będzie obowiązany na zabezpieczenie Skarbu w gotowiznie, lub w listach zastawnych kaucyą, wyrównywiącą odpowiednię summie dwu-miesięcznym ratom dzierżawy; lub gdyby téż całkowicie gotowizną złożyć nie mógł, w ówczas połowę przynajmniey kaucyi gotowizną, lub w listach zastawnych złożyć powinien; drugą zaś połowę w dokumencie hypotecznym na nieruchomości dostatecznie Skarb zabezpieczający opartym, złożyć może.

Ci, którzy dochody konsumpcyjne w roku bieżącym dzierżawią, i kaucyę w gotowiznie lub listach zastawnych posiadają, nie potrzebują składać kaucyi nowęj, skoro iako plus licytanci dzierżawy na czas przyszły z miasta, w którym dochody dotąd dzierżawili, złożą deklaracyę urzędową kautorów, iż kaucyą na dzierżawę dochodów konsumpcyjnych w roku bieżącym służącą, rozciągają i na następne lata dzierżawy; rozumie się iednak samo z siebie, iż gdyby summa dzierżawna przy licytacji podniosła się, a tém samém podwyższenie kaucyi za sobą pociągnęła, takowa dokompletowana być powinna.

6. Kontrakt dzierżawny sporządzony będzie w formie Administracyney, do którego papier stęplowy szacunkowy plus licytant dostarczy; koszta obwieszczeń licytacji, iak również koszta portoryi należą do plus licytanta, innych zaś kosztów żądanych opłacać nie będzie obowiązany.

7. Wszelkie przed licytacją i po terminie licytacji formalney między konkurentami naymnięj w liczbie pięciu odbytey, czynione przedstawienia, chociażby z podwyższeniem na licytacji postąpionęj summy dzierżawney, w celu uzyskania dzierżawy z wolney ręki, będą bezskuteczne; dla tego każdy pretendent, nie wyłączając nawet i dziedziców miast, w oznaczonym terminie i miejscu do licytacji stawić się powinien.

8. Z miast Obwodowych, własnością Rządu będących, skoro przed terminem licytacyynym nie zgłosi się nikt z chęcią podjęcia się Administracyi Skarbowey za zaręczeniem z nięj dochodu, licytacja na wydzierżawienie dochodów konsumpcyjnych odbędzie się w oznaczonym terminie. Chociaż iednak dochody z miast Obwodowych zalicytowanemi zostaną, cztery wszakże tygodni czasu po teyże licytacji zostawionych ieszcze będzie do traktowania o Administracyą, po których bezskuteczném upłynieniu, oferta na licytacji podana, przyjętą zostanie; co zaś do liczby lat, na iaką dzierżawa z tych miast zatwierdzoną być może, to zależy będzie od Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu.

9. Starozakonni nie mogą być przypuszczeni do dzierżawy dochodów konsumpcyjnych z miast mających przywileie wyłączności od zamieszkania żydów; gdzieby iednakże choć w części miasta wolne nim było zamieszkanie, tam mogą dzierżawić dochody konsumpcyjne z całego miasta.

10. Warunki do kontraktu dzierżawnego, pretendenci każdego czasu przeyrzeć mogą w Biórach Kommissyi Woiewódzkięj, Kommissarzy delegowanych, i Burmistrzów.

Wóyci po Gminach, Burmistrze po miastach, powyższe obwieszczenie potrzykroć dokładnie i zrozumiale ogłoszą, i dowody z ogłoszenia, tak z Ambon po kościołach, iako też po Bóźnicach, Kommissarzowi delegowane-

mu do Obwodu na dni 8. lub wcześnięj przed terminem licytacji złożą, a to pod karą złtp. 10. w razie niedopełnienia tego w przyzwoitym czasie.

w Suwałkach, dnia 24. Kwietnia 1828. Nr. 2593. 1801.
Prezes *Mostowski*. Sekretarz Jeneralny *Tomicki*.

Wydział Skarbowy.

KOMMISSYA WOIEWODZTWA AUGUSTOWSKIEGO.

W dopełnieniu Reskryptu Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu z d. 12. Kwietnia r. b. Nr. 25298. uwiadamia interessowaną publiczność, że licytacja na wydzierżawienie podatku od mięsa koszernego na rok 1829. to jest na czas od 1. Stycznia, do ostatniego Grudnia 1829. r. z Województwa Augustowskiego w d. 8. Lipca r. b. w mieście Wojewódzkiem Suwałkach, w Biórze Kommissyi Województwa Augustowskiego, odbywać się będzie pod następującemi warunkami, iako to:

1. Licytacja odbywać się ma ogółem z całego Województwa, a za minimum od którego takowa zaczynać się i w górę postępować będzie, summa złtp. 130,150. wyraźnie złotych sto trzydzieści tysięcy, sto piędziesiąt, w r. b. przez Dzierżawcę jeneralnego opłacana, ustanawia się.

2. Gdyby do licytowania na całe Województwo konkurenci nie znaleźli się, na ówczas można będzie licytować Obwodami, lub Powiatami; praetium fisci na każdy respective Obwód, lub Powiat, z powodu dopełnionego w roku zeszłym uregulowania Obwodów, nateraz nie umieszczają się, lecz takowe przy licytacji ogłoszone zgromadzonym konkurentom zostaną.

3. Przystępujący do licytacji, obowiązany będzie złożyć na pewność dotrzymania podanęj oferty vadium, iednęj dziesiątey części summy za minimum do licytacji ustanowionęj, wyrównywaiące, w gotowiznie, lub listach zastawnych. Vadium takowe utrzymuącemu się przy licytacji na rachunek kaucyi przyjętém będzie; nie utrzymuącemu się zaś, zaraz po odstąpieniu od licytacji zwróconém zostanie. Pretendenci do licytacji nie posiadający majątku nieruchomego, oprócz vadium, obowiązani są złożyć dowody odpowiedzialności ex re dzierżawy dla Skarbu.

4. Utrzymuący się przy licytacji obowiązany jest zaraz do dotrzymania warunków kontraktem objętych, tak, iak gdyby formalny kontrakt zawarł, i podlega tym samym skutkom, iakie z niedotrzymania kontraktu spadać na niego mogą.

5. Dzierżawa podatku koszernego na lat dwa, trzy, a nawet na lat cztery miejsce mieć może, to jest: iezeli oferta przeniesie minimum o 10. procentów, na lat 2., iezeli 20. procentów, na lat 3., iezeli zaś 30. procentów, na lat 4.; w razie iednak nie znaydowania się konkurentów do dzierżawy jeneralney, gdyby dochody Obwodami wydzierżawione być miały, dzierżawa nie inaczey, iak na iednostayną liczbę lat w całym Województwie oddaną zostanie; a oznaczenie liczby lat do takięj dzierżawy, od Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu zależy będzie.

6. Wszelkie przed terminem licytacji czynione podania, w celu otrzymania dzierżawy z wolney ręki, będą bezskuteczne, dla tego też każdy pretendent do dzierżawy w terminie oznaczoney licytacji stawić się, i onęj atentować powinien.

7. Zaraz po zatwierdzeniu przez Kommissyą Rządową Przychodów i Skarbu protokółów licytacyynych, winien utrzymuący się przystąpić do zawarcia kontraktu dzierżawnego, i zaraz obowiązany jest na zabezpieczenie Skarbu złożyć kaucyą gotowizną dwu-miesięcznym ratom wyrównywaiącą, lub też w półowie gotowizną, a w drugięj półowie w listach zastawnych, lub w dokumentach hypotecznych; będą także przyjęte całe kaucye w dokumentach hypotecznych, lub listach zastawnych.

Obligacje Rządowe i Assekuracje Skarbowe, tym bardziéj zaś dowody Kommissyi Centralnéj Likwidacyjnój na kaucyje przyymowane nie będą.

8. Nie wolno będzie Dzierżawcom podatku koszernego wysyłać na wsie licencyonowanych rzeźników gdzie indziéj, iak tylko w te miejsca, gdzie rzeź na sprzedaż prawnie, to jest za konsensem jest dozwoloną.

9. Kontrakta zawierane będą w formie administracyjnój, do których tylko papier stempla szacunkowego plus licytanci dostarczą, oraz koszta obwieszceń i portoryi poniosą, innych zaś kosztów ponosić nie są w obowiązku.

10. Warunki do kontraktu, w każdym czasie pretendenci w Biórze Kommissyi Wojewódzkiej przeyrzeć mogą; nadto takowe przed rozpoczęciem licytacji zebrany konkurentom odczytane będą.

Niniejsze obwieszczenie Wóyci po Gminach, Burmistrze po miastach zwykłym sposobem dokładnie ogłoszą, i dowody z ogłoszenia tak z ambon po kościołach, iako też po bożnicach, wprost Kommissyi Wojewódzkiej na dni 2. lub wcześniéj przed terminem licytacji złożą, a to pod karą złt. 10. w razie niedopełnienia w przyzwoitym terminie.

Suwałki, dnia 29. Kwietnia 1828. r. Nr. 2802. 1944.

Prezes *Mostowski*.

Sekretarz Jlny *Tomicki*.

Wydział Skarbowy.

KOMMISSYA WOJEWODZTWA AUGUSTOWSKIEGO.

Zawiadamia interessowaną publiczność, iż na fundamencie Reskryptu Kommissyi Rządowej z d. 22. Marca r. b. Nr. 12102. Komisy Celne otrzymały w dniu dzisiejszym polecenie, aby krupy Astrachańskie, czyli ryż Kizłarski za surowy produkt Rossyjski uważały, i takowe bez wymagania świadectw pochodzenia do kraju ekspedycyowały.

Suwałki, dnia 14. Maja 1828. r. Nr. 3018. 2096.

Prezes *Mostowski*.

Sekretarz Jlny *Tomicki*.

DYREKCJA JENERALNA LOTERYI KROLESTWA POLSKIEGO.

Na zasadzie decyzji Rady Administracyjnój na posiedzeniu w d. 15. b. m. i r. odbytém zapadłéj, a przy Reskrypcie Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z d. 19. b. m. liczbą 26784. oznaczonym, w odpisie urzędowym Dyrekcyi Jeneralnej Loteryi zakomunikowanój; taż Dyrekcyja niniejszém do powszechnój wiadomości podaje, iż gdy fundusz ze sprzedaży losów do loteryi na posiadłość w mieście Piątku, pod liczbą 107. przy ulicy Senatorskiej stojącą, ustanowionój, a z przedłużenia terminu pod dniem 28. Stycznia r. b. przez Gazety Warszawskie i Dzienniki Wojewódzkie z strony Dyrekcyi Jlnój Loteryi ogłoszonego, łącznie z 705. ciągnięciem Loteryi Liczbowej w d. 25. b. m. przypadającym, odbył się mianój, nie jest ieszcze dostarczającym na pokrycie obowiązków z taż Loteryją połączonych, z tego więc powodu termin ciągnięcia onój, do ciągnięcia 713. Loteryi Liczbowej Rządowej, czyli do 21. Lipca r. t. powtórnie i ostatecznie przedłużonym został.

w Warszawie, dnia 20. Kwietnia 1828. r.

Dyrektor Jeneralny *Kochanowski*.

Sekretarz Jeneralnej Dyrekcyi *Straszak*.

DODATEK II.

do Dziennika Urzędowego Województwa Augustowskiego, Nru 21.

SUWAŁKI, dnia 24. Maja 1828. roku.

Urząd Leśny Hańcza.

Skutkiem Reskryptu Kommissyi Województwa Augustowskiego daty 30. Stycznia r. b. Nr. 1716. podaje do publicznej wiadomości, iż w dniu 2. Czerwca r. b. we wsi Kaletach odbędzie się licytacja na sprzedaż drzewa z Kolonii przy wsi Kaletach, nad rzeką Marychą położonój; wartość tego drzewa wedle tacy Leśnej na r. b. ustanowionój, wyrachowaną jest na złtp. 1200. i od téj summy licytacja in plus zaczęta będzie. Przystępujący do licytacji, przed rozpoczęciem onój obowiązani będą złożyć na vadium $\frac{1}{10}$ licząc od summy wartości drzewa stanowiącój. — O innych zaś warunkach w każdym czasie w posadzie Urzędu Leśnego dowiedzieć się można.

Przytym wzywa WW. Wóytów i Burmistrzów przyległych Gmin i miast, aby przed terminem w górze oznaczonym, dowody z ogłoszenia Urzędowi Leśnemu tutejszemu nadesłać raczyli.

Kadysz, dnia 29. Kwietnia 1828. r.

Swoboda, Nadleśny.

Urząd Leśny Hańcza.

Ponieważ kontrakt na trzyletnią dzierżawę 4. pieców smolanych z star. Nisielem Zelikowiczem z Kalet zawarty, z dniem 1. Sierpnia r. b. expiruje; przeto Urząd Leśny ma zaszczyt niniejszém wezwać WW. Wóytów Gmin i Burmistrzów miast, aby każdy w obrębie swéj Gminy zawiadomić raczył mieszkańców, iż w d. 3. Lipca r. b. odbywać się będzie plus licytacja na trzyletnie wydzierżawienie pieców smolanych, iako to: 1. Giedziówka, 2. Kodzie, 3. Brezana i 4. Dworzysko, w Straży Lipiny, Leśnictwa tutejszego sytuowanych; każdy zaś mający chęć zadzierżawienia powyżéj wyrażonych pieców, zaopatrzwszy się w vadium $\frac{1}{4}$ części summy rocznej dzierżawy wynoszącą, ma się zgłosić w wyznaczonym terminie na godzinę 10. z rana do posady Urzędu Leśnego Kadysz zwanój, gdzie licytacja odbywać się będzie, i o warunkach każdy z pretendentów uwiadomionym zostanie. — W końcu uprasza WW. Wóytów i Burmistrzów, aby dowody z ogłoszenia niniejszego, przed terminem Urzędowi Leśnemu nadesłać chcieli.

Kadysz, dnia 14. Maja 1828. r.

Brwileński, w Zastępstwie Nadleśniczego.

Sąd Pokoju Powiatu Kalwaryjskiego, Wydział Policynny.

Wzywa wszelkie Władze Cywilne, iako też i Wojskowe nad bezpieczeństwem publiczném czuwające, aby na Nochyma Arona Hirszfeld i Chaima Lewinowicza vel Leybowicza Wartowskiego, o kradzież obwinionych, z miejsca ich zamieszkania, to jest z miasta Wysztyńca, przed przyaresztowaniem zbiegłych, ściśle dali baczenie, wysledzić, ująć i do Sądu tutejszego pod mocną straż odtransportować rozkazać raczyły. Opis ich fizognomii jest następujący:

1. Nochym Aron Hirszfeld religii Moyżeszowój, lat może mieć 35. do 37. wzrostu średniego, włosów ciemnych, czoła wysokiego, twarzy ściągłój, nieco ospowatój, nosa sporego, oczu siwych, brody małej, na niéj włosów ciemnych, ma rapturę.

2. Chaim Lewinowicz v. Leybowicz Wartowski, religii Moyżeszowój, lat może mieć 32. do 36. wzrostu średniego, włosów czarnych, czoła wysokiego, nosa sporego, oczu burych, twarzy ściągłój, rumianój, brody czarnej, średniój.

w Kalwaryi, dnia 12. Maja 1828. r.

Wysztyński.

**Komora Główna Celno - Konsumowa Suwałki
w Województwie Augustowskim.**

Podaje do wiadomości publicznej, iż rano o godzinie 8. d. 26. Kwietnia r. b. pod mostem Upust zwany, blisko młyna wodnego Słesp, do miasta Augustowa należącego, w Obwodzie i Województwie Augustowskim, przez Wygonowskiego Pod-Officera Żandarmeryi, wynalezione i zabrane, oraz do tutejszój Komory Konsumowój do postąpienia fiskalnego dostawione zostały towary następujące:

1. Cukru rafinat głów 12. funtów 140.
2. Drótu żelaznego krążków 16. funtów 44.
3. Tytoniu Pruskiego do palenia paczek 11. funtów 2. Blisko zaś tych obiektów:
4. Wóz prosty bez okucia, z wasągami i uprzężą, w którym:
5. Pałasz w pochwie żelaznej.
6. Koń o podal na łące dereszowaty, chłopski, lat 15. mający.

Gdy podług doniesienia dostawiającego, osoby przemycające przy tym obiekcie nieznaydowały się, i wysłedzonemi nie zostały; Komora Celno-Konsumowa przeto wzywa ninajszém niewiadomego powyższych obiektów właściciela, aby w przeciągu 4. tygodni od daty dzisiejszój do tutejszój Komory zgłosił się, i własność swą udowodnił; w przeciwnym bowiem razie zaochnie z nim postąpiono zostanie. Wzywa oraz Komora wszystkich, którzyby iakiekolwiek szczegóły w obecnym przedmiocie, mianowicie o właścicielu towarów, lub defraudantach i ich współnikach, tudzież o nie zupełném dostawieniu towarów wiadomości posiadali, aby w tymże przeciągu czasu do tutejszój Komory lub do Kommissyi Wdzkiej doniesienie swe osobiście, lub przez korespondencyę na papierze prostym uczynili, i w tém okoliczności, a nadewszystko świadków zadyktowali.

Suwałki, dnia 6. Maja 1828. r.
Piechowski.

Hlasko.

OBWIESZCZENIE.

**Dyrekcya Szczegółowa Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego,
Województwa Augustowskiego.**

W celu uniknienia trudności, iakieby się doznać mogły przy poborze opłat Towarzystwu Kredytowemu Ziemiemu należnych, a w terminie od 1. do 12. włącznie Czerwca r. b. do Kassy Dyrekcji Szczegółowój Województwa Augustowskiego wnieść się mających, na zasadzie §. 65. Instrukcji z dnia 14. Marca 1826. przez J0. Xięcia Namiestnika Królewskiego potwierdzonej; zawiadamia Członków Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, którzy pożyczkę na termin Grudniowy r. z. otrzymali, iż opłaty od udzielonój sobie pożyczki art. 7. i 30. Prawa Seymowego wskazane, w zastosowaniu się do przepisów art. 78. tegoż prawa, w następnym porządku wnieść winni: z dóbr Ziemijskich Ros w dniu 3. Czerwca, Andrykaynie, Rumaki, Weyliszki i Borowszczyzna w dniu 4. Czerwca, Rydzewo Grachowskich w dniu 8. Czerwca, z Dóbr Freda i Poniemuń-Frentzela w dniu 10. Czerwca, oraz z Dóbr Krzyżowo w dniu 11. Czerwca 1828. r. Jak niemniéy nadmieniał, iż którzy z stowarzyszonych od udzielonój pożyczki w terminach Czerwcowym i Grudniowym opłaty już wnosili, w następnój także racie Czerwcowój w tychże dniach wnieść są obowiązani. — Wzywa zatem właścicieli dóbr stowarzyszonych, aby w terminach przeznaczonych przypadając od nich należności do Kassy Dyrekcji Szczegółowój tutejszego Województwa najakuratniéj wnieść starali się; w przeciwnym bowiem razie, Dyrekcya Szczegółowa ściśle stosować się będzie do przepisów Prawem Seymowém z Instrukcyą wskazanych.

Suwałki, dnia 1. Maja 1828. r.

Prezes Adam Kisielnicki.

Pisarz W. Olędzki.

OBWIESZCZENIE.

**Rejent Kancellaryi Ziemiańskiéj Województwa Augustowskiego,
Wydziału II.**

Podaje do publicznej wiadomości, iż na żądanie W. Marcina Świętosławskiego, Kuratora massy po Robercie Ostle, odbędzie się w dniu 7. Czerwca 1828. r. o godzinie 10. z rana w mieście Suwałkach, w Kancellaryi podpisanego Rejenta, publiczna licytacya na jednoroczne wydzierżawienie, to jest od dnia 24. Czerwca 1828. r. do tegoż dnia i miesiąca 1829. dóbr Awizańce, alias Międzylesie, w Powiecie Seyneńskim, Województwie Augustowskim położonych, w obszerze do trzydziestu ośmiu włók Litewskich obeymujących; zawiadamia się oraz, iż rzeczona dobra są odległe od miasta Łódziéj na milę 1. od miasta Sevn o mil 2½. od miasta zaś Kalwaryi o mil 4.; tudzież że się w nich znayduie 14. gospodarzy, 4. ogrodników, dostateczny inwentarz gruntowy, oraz dostateczna ilość drzewa opałowego. — Licytacya zaczynać się będzie od summy 2800. złtp. każdy zaś do licytacji przystępujący, powinien być zaopatrzonej w vadium złt. 500. Warunki dzierżawne w każdym czasie w Kancellaryi podpisanego Rejenta są do przejrzenia.

Suwałki, dnia 9. Maja 1828. r.

Jan Zapiorkiewicz R. K. Z. W. A. W. II.

UWIADOMIENIE SPADKOWE.

Po śmierci Mateusza i Tomasza braci Dragowskich, właścicieli części dóbr na wsi Zdrozdy nowe, w Powiecie Tykocińskim, Województwie Augustowskim położonych, zapisaném zostało w księdze wieczystej teyże nieruchomości lit. E. oznaczonej, postępowanie spadkowe; celem zaś przepisania tytułu własności na imie spadkobierców, wyznacza się termin na dzień 14. Sierpnia 1828. r. w Kancellaryi Hypotecznój Województwa Augustowskiego Wydziału I. w Łomży, przed podpisanym Pisarzem téyże Kancellaryi, w którym strony interessowane osobiście lub przez pełnomocników z dowodami prawa swoje usprawiedliwiałemi, pod skutkami prekluzji prawem z roku 1818. o hypotekach zastrzeżonój, stawić się są obowiązane.

w Łomży, dnia 10. Sierpnia 1827. roku.

Antoni Korzeniowski, P. Z. W. A.

OBWIESZCZENIE.

Rejent Powiatu Tykocińskiego w Wdztwie Augustowskim.

W skutku żądania successorów niegdys ś. p. JW. Józefa Szepietowskiego, Pośta i Sędziogo Pokoju Powiatu Tykocińskiego, niemniéy Prezesa Rady Wojewódzkiej, w dobrach Mazury zamieszkałych; oraz w moc polecenia JW. Prezesa Trybunału Cywilnego I. Instancyi Województwa Augustowskiego Wydziału I. z daty 7. Maja r. b. za Nr. 783. wydanego, względnie wyprzedania ruchomości spisem inwentarza objętych, na żądanie suk-

cessorów po wyż wyrażonym JW. Szepietowskim pozostałych, cum beneficio inventarii, dobra obeymujących.

Zawiadamiam ninieyszem szanowną publiczność, iż dnia 2. Czerwca r. b. o godzinie 10. z rana i następnych dni, w folwarku Mazurach, Powiecie Tykocińskim położonym, odbywać się będzie sprzedaż przez publiczną licytację przed podpisany Rejentem ruchomości następnych, a mianowicie: zegary, rzeczy srebrne, miedź, cyna, mosiądz, ołów, żelazo, naczynia blaszane, porcynella, fajans, szkło, naczynia kamienne, suknie, bielizna, pościel, płótno, meble różne, sprzęty gospodarskie, powozy, zaprzęgi, skóry, broń, instrumenta muzyczne, książki różne, zboże w ziarnie różnego uradzaju, zapasy spiżarniane, wełna, przędziwo, cegła, konie stajenne i robocze, bydło, owce, świnie i drob; życzący sobie nabydź, raczy się zgłosić w terminie oznaczonym, a więcéy dającemu, i przybicie otrzymującemu przysądzone zostaną, a to wszystko za gotową zapłatę.

Mazury, dnia 11. Maja 1828. r.

Onufry Sokołowski.